

Οι τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 σε ζητήματα του δικαίου της αναγκαστικής εκτέλεσεως

(προσωρινή εκτελεστικότητα, προδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης και δίκες περί την εκτέλεση)*

Άννα Εμ. Πλεύρη

Δ.Ν. - Δικηγόρος (Ελλάδα/Κύπρος)
Λέκτορας Πανεπιστημίου Λευκωσίας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- I. Εισαγωγικές σκέψεις για τον ν. 4335/2015
- II. Εισαγωγικές παρατηρήσεις για την επίδραση του ν. 4335/2015 στην αναγκαστική εκτέλεση
- III. Τροποποιήσεις σε ζητήματα προσωρινής εκτελεστότητας (άρθρα 908 § 1, 909, 912 § 1, 913 § 1 και 914 ΚΠολΔ)
- IV. Τροποποιήσεις επί της προδικασίας, (άρθρα 917 και 924 ΚΠολΔ)
- V. Η νέα διάρθρωση των δικών περί την εκτέλεση, (άρθρα 933, 934, 937 §§ 1 και 3, 939 § 1, 954 § 4, 973, 979, 1000, 1047-1049, 1050 ΚΠολΔ)
- VI. Επιβολή περισσότερων κατασχέσεων
- VII. Συμπεράσματα

I. Εισαγωγικές σκέψεις για τον ν. 4335/2015

Για την εφαρμογή του νέου ΚΠολΔ, μετά την τροποποίηση του με τον ν. 4335/2015¹ σε 310 άρθρα του και 2 άρθρα του ΕισΝΚΠολΔ έχουν ήδη ειπωθεί και γραφτεί πολλά. Η κριτική του νομικού κόσμου στον εν λόγω νόμο, εν γένει, είναι έντονη και στα περισσότερα σημεία της αρνητική, τόσο για τα θέματα της

σχεδόν καταργήσεως της εμπάρτυρης αποδείξεως στη διαγνωστική δίκη, όσο και για τις σαρωτικές αλλαγές στην αναγκαστική εκτέλεση. Όπως συμβαίνει σε κάθε νομοθέτημα, έτσι και εν προκειμένω η εφαρμογή του νέου κώδικα στην πράξη, θα επιβεβαιώσει ή διαψεύσει τους «επικριτές» του. Είναι πάντως αξιοσημείωτο ότι κατά την περίοδο «παρασκευής» του ισχύοντος νόμου 4335/2015, όταν δηλαδή ήταν ακόμη νομοσχέδιο, είχε διεξαχθεί σχετικό δημοψήφισμα σε 60 από σύνολο 63 Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας, με ποσοστό απαντήσεως «όχι» στο τότε νομοσχέδιο και ήδη νόμο, 93,14% και ποσοστό απαντήσεως «ναί», 6,84%. Επιπλέον, είχε πραγματοποιηθεί και μακρά αποχή των δικηγόρων, ως αντίδραση στις διατάξεις του προκειμένου νομοθετήματος. Ανάλογες ήταν βέβαια και οι κινητοποιήσεις και αντιδράσεις του νομικού κόσμου, ιδίως των δικηγόρων και στη μεγάλη τροποποίηση του ΚΠολΔ το έτος 2001, με τον ν. 2915/2001, ο οποίος μετέβαλε ριζικά την τακτική διαδικασία στη διαγνωστική πολιτική δίκη. Είναι, αλήθεια, πολύπαθη η πολιτική δίκη και ο κώδικας που τη διέπει.

Ασφαλής βάση στην προσπάθεια ερμηνεύσεως των νέων διατάξεων του ΚΠολΔ είναι πάντα οι σκέψεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, (όπου, βεβαίως, αυτές υπάρχουν), όπως αποτυπώνονται στην Εισηγητική Έκθεση του ν. 4335/2015.

Ο εν. λόγω νόμος τροποποιεί πλήθος διατάξεων του ΚΠολΔ, ορισμένες από τις οποίες εφαρμόζονται ήδη από την 1η.1.2016, ότε και σηματοδοτήθηκε η έναρξη εφαρμογής του, ενώ άλλες θα εφαρμοστούν άμα τη εκδόσει σχετικών προεδρικών διαταγμάτων.

* Η μελέτη αποδίδει σε ανεπτυγμένη μορφή, δύο προφορικές εισηγήσεις της συγγραφέως, οι οποίες παρουσιάστηκαν η πρώτη στις 11 Δεκεμβρίου 2015 σε ημερίδα με θέμα: «Νέος ΚΠολΔ-Ζητήματα από το Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτέλεσης», που οργανώθηκε από τον Σύλλογο Δικαστικών Επιμελητών Εφετείου Θεσσαλονίκης, στη Θεσσαλονίκη και η δεύτερη στις 22.12.2015, σε αντίστοιχη ημερίδα με θέμα: «Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας - Αλλαγές στο Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτέλεσης», διοργανώσεως του Συλλόγου Δικαστικών Επιμελητών Εφετείων Λάρισας και Δυτικής Μακεδονίας, που έλαβε χώρα στη Λάρισα.

1. ΦΕΚ Α 87/23.7.2015.

Γεγονός είναι, ότι το ασφυκτικό πλαίσιο που δημιουργείται με τη νέα διάρθρωση της πρωτοβάθμιας διαγνωστικής δίκης, μεταθέτει την προβολή ισχυρισμών στις δίκες της αναγκαστικής εκτελέσεως. Σε κάθε περίπτωση, όταν με διάταξη του δικαστή θα επαναλαμβάνεται η συζήτηση για να εξεταστεί μάρτυρας, θα μπορούν να προταθούν σ' αυτή προνομιακοί ισχυρισμοί που λαμβάνονται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, όπως οι διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης. Σημειώνεται δε ότι και υπό τις νέες διατάξεις, υπάρχει εμμέριμη απόδειξη στις ειδικές διαδικασίες, την εκούσια δικαιοδοσία και τα ασφαλιστικά μέτρα.

II. Εισαγωγικές παρατηρήσεις για την επίδραση του ν. 4335/2015 στην αναγκαστική εκτέλεση

Ο στόχος κάθε διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως είναι διπλός. Πρόκειται αφενός για την πραγμάτωση της ιδιωτικής αξιώσεως, που ενσωματώνεται σε εκτελεστό τίτλο και έτσι την ικανοποίηση του δανειστή² και αφετέρου την προληπτική λειτουργία για τους κοινωνούς του δικαίου, οι οποίοι γνωρίζουν έτσι ότι αν δεν «συμμορφωθούν» εκουσίως στο διατακτικό του εκτελεστού τίτλου, τούτο μπορεί να συμβεί αναγκαστικά.

Παρατηρώντας την παρούσα χωροχρονική Ελληνική συγκυρία, διαπιστώνεται ότι στην πράξη έχει επικρατήσει η εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, ενώ τα άλλα είδη αναγκαστικής εκτελέσεως βρίσκονται σε φθίνουσα πορεία.

Κρίσιμο είναι ότι στην Ελλάδα σήμερα η «ανακτησιμότητα» των χρηματικών απαιτήσεων υπολογίζεται μόλις στο 10%, ενώ αν υπολογιστούν και ο χρόνος και τα έξοδα που απαιτούνται για να συμβεί αυτό, το εν λόγω ποσοστό μειώνεται έτι περαιτέρω. Παρότι δεν υφίστανται ακριβή στατιστικά στοιχεία για το πόσες διαδικασίες αναγκαστικής εκτελέσεως έγιναν πράγματι το έτος 2014, πρόχειροι υπολογισμοί δείχνουν ότι το 2014 έγιναν 1.000-1.200 πλειστηριασμοί πανελλαδικά με επισπεύδοντες φυσικά και νομικά πρόσωπα και το συνολικό πλειστηρίασμα υπολογίζεται περίπου στα 100 εκατομμύρια ευρώ.

Πρακτικά και μάλιστα όχι μόνο στην Ελληνική, αλλά και σε άλλες έννομες τάξεις, ως αποτελεσματικότερος τρόπος εισπράξεως χρηματικής

απαιτήσεως τείνει να επικρατήσει η κατάσχεση στα χέρια τρίτου, και ειδικά στα χέρια Τραπεζών, μετά τον ν. 2915/2001, ενώ υποχωρούν η κατάσχεση κινητών και ακινήτων.

Είναι ευνόητο ότι το δίκαιο της αναγκαστικής εκτελέσεως συνδέεται με την ανάπτυξη της χώρας, καθώς ο επενδυτής θέλει και πρέπει να γνωρίζει αν είναι πιθανόν να ανακτήσει την απαίτηση του. Σε πολλές χώρες γίνεται, μάλιστα, άμεση σύνδεση μεταξύ των επενδύσεων και του συστήματος της αναγκαστικής εκτελέσεως. Έτσι, αν μια επιχείρηση δεν καταφέρει να εισπράξει έστω μια σημαντική απαίτηση της, οδηγείται στην πτώχευση. Π.χ. στη Γερμανία, η οποία, ως χώρα, θεωρείται πρώτη στις επενδύσεις, κριτήριο για την εν λόγω κατάταξη, είναι η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος της αναγκαστικής εκτελέσεως και του νομικού συστήματος εν γένει. Επιπλέον, αν δεν είναι αποτελεσματικό το σύστημα της αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως και το σύστημα των εμπραγμάτων ασφαλειών, που αποτελεί το βασικό μέσο χρηματοδότησεως των επιχειρήσεων, οι δανειστές προτιμούν άλλες μεθόδους εξασφάλισης, όπως λ.χ. το sale και lease back, τις μεταχρονολογημένες επιταγές, οι οποίες έχουν και ποινικές συνέπειες για τον οφειλέτη, τις προσωπικές εγγυήσεις από μεγαλομετόχους εταιριών κ.ά. Επίδρουν με τον τρόπο αυτό οι ρυθμίσεις του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως και στις συναλλαγές και συμβάσεις του ουσιαστικού δικαίου.

Στην Ελλάδα, ο αριθμός των επενδύσεων είναι εξαιρετικά χαμηλός. Στο γεγονός αυτό συντελεί, μεταξύ άλλων, και αποτελεί η παθολογία του δικαστικού συστήματος, δηλαδή του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης στις ιδιωτικές διαφορές και ιδίως η παθολογία του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως.

Οι πιθανές αιτίες για τη χαμηλή «ανακτησιμότητα» των απαιτήσεων στην Ελλάδα, είναι οι εξής: α) η έλλειψη κινήτρου για τους δανειστές, διότι διαφαίνεται ότι δεν θα ικανοποιηθεί η απαίτηση τους, μέσω αναγκαστικής εκτελέσεως, επί περιουσίας του οφειλέτη τους, κυρίως λόγω υπάρξεως απόλυτων προνομίων άλλων δανειστών, β) η έλλειψη πλειοδοτικού ενδιαφέροντος, ιδίως στην παρούσα συγκυρία, γ) η συμπεριφορά των οφειλετών που θέτουν σε κίνηση τα περιουσιακά τους στοιχεία προκειμένου να αποξενωθούν από αυτά, δ)

2. Βλ. αντί άλλων, Γ. Νικολόπουλο, Αναγκαστική Εκτέλεση, (2012), σ. 1, ό.π. στην υποσημείωση με αριθμό 1.

το γεγονός ότι ο πλειστηριασμός, ως παράγωγος τρόπος κτήσης κυριότητας, δημιουργεί αβεβαιότητα στην κτήση της κυριότητας από τον υπερθεματιστή, τουλάχιστον έως την παρέλευση 5 ετών από την μεταγραφή της περίληψης κατακυρωτικής εκθέσεως κατά το άρθρο 1020 ΚΠολΔ, υπό την έννοια του κινδύνου ασκήσεως ανακοπών κατά του πλειστηριασμού, τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίσει ο υπερθεματιστής, ε) το γεγονός ότι τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως στην Ελλάδα είναι δυσανάλογα υψηλά συγκρινόμενα με τα έξοδα για την παροχή έννομης προστασίας με τη διαγνωστική δίκη.

Υπό γενική θεώρηση, πάντως, το δίκαιο της αναγκαστικής εκτελέσεως παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια νομοθετική κινητικότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται η νομοθεσία για την προστασία της πρώτης κατοικίας και την απαγόρευση πλειστηριασμού της, ο νόμος 3869/2010, όπως αυτός έχει πολλαπλά τροποποιηθεί, για τα λεγόμενα «*υπερχρεωμένα νοικοκυριά*» και η εκεί προστασία της κύριας κατοικίας, ο Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών, ο νόμος 2714/2008 για απαγόρευση πλειστηριασμού για καταναλωτικά δάνεια και κάρτες κλπ.

Στα βασικά χαρακτηριστικά των αλλαγών του ν. 4335/2015 στο δίκαιο της αναγκαστικής εκτελέσεως διαπιστώνεται ότι συγκαταλέγονται τα εξής: α) η έντονη προστασία των δανειστών, β) ο περιορισμός των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων του οφειλέτη, γ) η αναβάθμιση των απλών-εγχειρόγραφων δανειστών, καθώς στο (νέο) άρθρο 977 ΚΠολΔ προβλέπεται για πρώτη φορά η ικανοποίηση από το εκπλειστηρίασμα και των μη προνομιούχων απαιτήσεων, σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του ποσού του πλειστηριάσματος, το οποίο πρέπει να διανεμηθεί στους πιστωτές. Με τον τρόπο αυτό, μάλιστα, ενθαρρύνονται και οι μη προνομιούχοι δανειστές να επιχειρήσουν αναγκαστική εκτέλεση, ώστε ακόμα και αν υπάρχουν προνομιούχοι δανειστές, να λάβουν και αυτοί, έστω μικρό, ποσοστό, του πλειστηριάσματος και δ) η ηλεκτρονική διακίνηση πληροφοριών από παράγοντες της εκτελεστικής διαδικασίας, όπως για τη δημοσίευση των αποσπασμάτων της κατασχετήριας εκθέσεως. Βεβαίως για τα ζητήματα αυτά, θα πρέπει να εκδοθούν σχετικά προεδρικά διατάγματα.

Συγκεκριμένα, οι διατάξεις των άρθρων 954 § 4 εδ. γ', 955 § 2 εδ. β', 965 § 5 εδ. θ', 973 § 1 εδ. γ' και § 3

εδ. δ', καθώς και 995 § 4 εδ. β' του ΚΠολΔ, αναφορικά με την ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών, ορίστηκε να τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πρόκειται για το προεδρικό διάταγμα με αριθμό 67/17.9.2015, του οποίου η ισχύς έχει ανασταλεί έως 30.4.2016. Έως τότε, οι σχετικές δημοσιεύσεις θα γίνονται, όπως συμβαίνει και σήμερα, στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του ΤΑΝ για τα Πρωτοδικεία Αθήνας, Πειραιά και σε εφημερίδα για τα υπόλοιπα Πρωτοδικεία.

Επομένως, το απόσπασμα της κατασχετήριας εκθέσεως, το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία, που κατά το ισχύον καθεστώς περιέχει η (καταργηθείσα) περίληψη, θα πρέπει για λόγους δημοσιότητας του πλειστηριασμού, να αναρτάται κατά το νέο άρθρο 955 ΚΠολΔ στην ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμού του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων. Η έκδοση του σχετικού αποσπάσματος, καθώς και η ανάρτηση αυτού πραγματοποιείται από τον αρμόδιο δικαστικό επιμελητή.

Σημειώνεται, τέλος, ότι σύμφωνα με γενική μεταβατική διάταξη, οι ρυθμίσεις του ΚΠολΔ, που αναφέρονται κατωτέρω και αλλάζουν με τον ν. 4335/2015 εφαρμόζονται επί διαδικασιών αναγκαστικής εκτελέσεως, οι οποίες ξεκίνησαν από 1.1.2016, δηλαδή επί διαδικασιών αναγκαστικής εκτελέσεως, στις οποίες η επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση έγινε μετά την 1^η.1.2016 και όχι σε εκτελεστικές διαδικασίες, που είχαν ήδη αρχίσει και συνέχισαν και μετά την 1^η.1.2016.

III. Τροποποιήσεις σε ζητήματα προσωρινής εκτελεστότητας, (άρθρα 908 § 1, 909, 912 § 1, 913 § 1, και 914 ΚΠολΔ)

Στις διατάξεις περί προσωρινής εκτελεστότητας δεν συναντώνται ουσιαστικές αλλαγές, παρά μόνο νομοτεχνικές.

Αναλυτικότερα, το άρθρο 908 ΚΠολΔ, που αφορά στους εξαιρετικούς λόγους για την κήρυξη προσωρινώς εκτελεστής απόφασης, τροποποιείται η περίπτωση ε) που αφορά απαιτήσεις, οι οποίες πηγάζουν από εργατικές διαφορές (άρθρο 614 αριθ. 3 ΚΠολΔ) και απαιτήσεις, που επιδικάζονται προσωρινά κατά το άρθρο 728 ΚΠολΔ.

Το άρθρο 909 ΚΠολΔ αφορά στις περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να διαταχθεί προσωρινή

εκτέλεση. Εν προκειμένω, τροποποιείται η περίπτωση 4) αναφορικά με τις διαφορές του άρθρου 592 αριθ. 2 ΚΠολΔ, δηλαδή τις διαφορές από τις σχέσεις γονέων και τέκνων.

Τέλος, στα άρθρα 912-913 και 914 του ΚΠολΔ η αλλαγή αφορά στο ότι προστέθηκε η φράση «*ανακοπή ερημοδικίας*» αντί της λέξεως «*ανακοπή*», ως προς τα ένδικα μέσα των οποίων η άσκηση μπορεί να δικαιολογήσει και αίτηση αναστολής της προσωρινής εκτελεσιμότητας καθώς και επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, ήτοι πριν εκτελεστεί η απόφαση που εξαφανίστηκε ή μεταρρυθμίστηκε.

IV. Τροποποιήσεις επί της προδικασίας, (άρθρα 917 και 924 ΚΠολΔ)

Και στην προδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, ο νόμος 4335/2015 δεν επιφέρει σημαντική αλλαγή. Έτσι η προδικασία παραμένει στο βασικό «σχήμα» της επιδόσεως στον οφειλέτη αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση και άπρακτη πάροδος 3 εργασιμίων ημερών³, κατά τα άρθρα 924-925 και 926 ΚΠολΔ και κατόπιν εντολή προς εκτέλεση, κατά το άρθρο 927 ΚΠολΔ.

Στο άρθρο 917 ΚΠολΔ για τον προσδιορισμό της αξίας σε χρήμα αντικειμένου της παροχής (αντικαταστατά πράγματα), η αλλαγή αφορά στο ότι ο προσδιορισμός γίνεται με απόφαση του δικαστηρίου, που δικάζει πλέον κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών, σύμφωνα με τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ

Μόνη σημαντική για την προδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, αλλαγή είναι αυτή που ορίζεται στο νέο άρθρο 924 ΚΠολΔ. Πρόκειται για τον σε κάθε περίπτωση διορισμό αντικλήτου, (με την επιταγή που κοινοποιείται στον καθ' ου η εκτέλεση), προσώπου που κατοικεί στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου του τόπου εκτελέσεως και όχι του Ειρηνοδικείου, όπως προβλεπόταν προηγουμένως, δεδομένου ότι είναι πιο εύκολο για τον επισπεύδοντα δανειστή να βρει αντίκλητο στη μεγαλύτερη περιφέρεια του Πρωτοδικείου.

3. Εκτός αν πρόκειται για εκτέλεση ασφαλιστικών μέτρων των άρθρων 728 και 731-735 ΚΠολΔ, όπου κατά το άρθρο 700 ΚΠολΔ, απαιτείται πάροδος 24 ωρών από την επίδοση της επιταγής και όχι 3 εργασιμίων ημερών.

Σημειώνεται επίσης, ότι αναδιατυπώθηκε το άρθρο 147 ΚΠολΔ και προστέθηκαν στις προθεσμίες που αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο και οι προθεσμίες επιδόσεως αντιγράφου της κατασχετήριας εκθέσεως, κατά το άρθρο 997 § 2 ΚΠολΔ. Οι δικαστικές διακοπές, οι οποίες διαρκούν από 1 Ιουλίου έως 15 Σεπτεμβρίου αποτελούν λόγο αναστολής, μόνον για την προθεσμία αναστολής κατά της εκτελέσεως του νέου άρθρου 1011Α § 2 εδ. γ', που συνιστά εξαιρετική ρύθμιση και αφορά στον πλειστηριασμό πλοίων.

Τέλος, υπογραμμίζονται στο σημείο αυτό, ως σχετικές και οι ρυθμίσεις των άρθρων 959 § 7 και 998 §§ 2 και 3 ΚΠολΔ, σύμφωνα με τις οποίες ο πλειστηριασμός κινητών και ακινήτων πραγμάτων απαγορεύεται, πλέον, να γίνει στο διάστημα από 1-31 Αυγούστου (εκτός αν πρόκειται για πλοία και αεροσκάφη) και όχι έως 15 Σεπτεμβρίου, όπως ίσχυε προηγουμένως.

V. Η νέα διάρθρωση των δικών περί την εκτέλεση, (άρθρα 933, 934, 937 §§ 1 και 3, 939 § 1, 954 § 4, 1000, 1047, 1049, 1050 ΚΠολΔ)

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 118 § 3 ΚΠολΔ, στα δικόγραφα πρέπει να αναφέρεται, μεταξύ άλλων, και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου⁴ του διαδίκου που επιδίδει ή υποβάλλει το δικόγραφο. Έτσι και στις δίκες περί την εκτέλεση, ήτοι σε όσες εκκινούν με ανακοπή ή αίτηση, ο ανακόπτων ή αιτών θα πρέπει να αναφέρει το ΑΦΜ του. Ο καθ' ου η ανακοπή, όπως αντίστοιχα και ο εναγόμενος στη διαγνωστική δίκη, θα αναφέρει το ΑΦΜ του στο δικόγραφο των προτάσεων του. Βεβαίως στις δίκες περί την εκτέλεση, στις οποίες έχει προηγηθεί διαγνωστική δίκη για την απόκτηση του εκτελεστού τίτλου ή έκδοση διαταγής πληρωμής, το ΑΦΜ του εναγομένου και κατόπιν καθ' ου η εκτέλεση θα είναι γνωστό από το περιεχόμενο του εκτελεστού τίτλου, όταν αυτός είναι δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, κατά τα νέα άρθρα 305 αριθ. 2 και 630 περίπτωση γ)⁵ του ΚΠολΔ.

Η εμπάρτυρη απόδειξη διατηρείται στις δίκες περί την εκτέλεση, καθώς αυτές διεξάγονται πλέον με την αναμορφωμένη νομοτεχνικά ειδική διαδικασία

4. Στο εξής ΑΦΜ.

5. Εν προκειμένω, αν αυτό είναι εφικτό, κατά τη διατύπωση του άρθρου.

των περιουσιακών διαφορών, κατά τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ, (δηλ. ουσιαστικά σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 591 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο άρθρο 937 § 3 ΚΠολΔ. Τούτο βέβαια έχοντας υπόψη ότι στις δίκες περί την εκτέλεση, λόγω της παραχρήμα αποδείξεως (με έγγραφα ή δικαστική ομολογία), η εμπάρτυρη απόδειξη έχει περιορισμένο ρόλο.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η νέα ρύθμιση του άρθρου 632 § 6 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται πλέον ρητά, το εφαρμοζόμενο ήδη από τη νομολογία⁶ ότι με την ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής μπορεί να σωρευθεί και αίτημα ακυρώσεως των πράξεων της εκτελέσεως, δηλαδή ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της αντικειμενικής σωρεύσεως, κατά το άρθρο 218 ΚΠολΔ.

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα του δικαστηρίου της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, παραμένει ως έχει με βάση την προέλευση των εκτελεστών τίτλων⁷. Αμετάβλητη παραμένει και η ρύθμιση για την κατά τόπο αρμοδιότητα του δικαστηρίου της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ⁸.

Στο νέο άρθρο 933 ΚΠολΔ περιέχεται και ρύθμιση στο δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου, για τον προσδιορισμό και την υποχρεωτική εκδίκαση, κατά την ίδια δικάσιμο, τυχόν περισσότερων ανακοπών, που ασκήθηκαν με χωριστά δικόγραφα, ρύθμιση που θα εφαρμοστεί, εφόσον αυτό είναι δυνατό και επαφίεται στην καλή λειτουργία της γραμματείας, καθώς η εν λόγω δυνατότητα επαφίεται από τον νόμο στην επιμέλεια της γραμματείας και όχι του δικαστηρίου. Η συγκεκριμένη ρύθμιση έχει ήδη χαρακτηριστεί στη θεωρία⁹, ως «περιπτή και άστοχη», καθώς σύμφωνα με το άρθρο 935 ΚΠολΔ, λόγοι ανακοπής που είναι ήδη γεννημένοι και μπορούν να προταθούν στη δίκη της ανακοπής είναι απαράδεκτοι, αν προταθούν σε μεταγενέστερη δίκη, όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της αυτής ή άλλης πράξεως της διαδικασίας της εκτελέσεως. Επομένως, η σώρευση των λόγων ανακοπής στο δικόγραφο της ανακοπής είναι υποχρεωτική όχι μόνο

για τους γεννημένους κατά την άσκησή της λόγους, οι οποίοι αφορούν την προσβαλλόμενη πράξη εκτελέσεως, αλλά επιπλέον και για όλους τους γεννημένους λόγους, κατά όσων πράξεων εκτελέσεως έχουν προηγηθεί.

Στο τελευταίο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 933 ΚΠολΔ, ορίζεται η δυνατότητα άσκησης πρόσθετων λόγων ανακοπής σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών πριν από τη συζήτηση με δικόγραφο που κατατίθεται και κοινοποιείται στον αντίδικο. Η ρύθμιση είναι ειδική σε σχέση με την αντίστοιχη του άρθρου 585 § 2 ΚΠολΔ. Η εν λόγω ρύθμιση θέτει, μάλιστα, εκποδών το στασιαζόμενο σε θεωρία και νομολογία ζήτημα¹⁰, σε σχέση με το αν οι πρόσθετοι λόγοι ανακοπής πρέπει να ασκούνται εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 ΚΠολΔ, το οποίο έχει, πλέον, διαφορετικό περιεχόμενο.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι νέες ρυθμίσεις της αναγκαστικής εκτελέσεως διαπνέονται από την επιδίωξη εκκαθαρίσεως όλων εκκρεμοτήτων και τυχόν ελαττωμάτων της αναγκαστικής εκτελέσεως, πριν τη διενέργεια του πλειστηριασμού, ο οποίος θα πρέπει, πλέον, να γίνει σε επτά (7) μήνες από την ημέρα περατώσεως της κατασχέσεως και πάντως όχι πέραν των οκτώ (8) μηνών από την ημέρα αυτή¹¹. Έως τότε, λοιπόν, θα πρέπει να έχουν προβληθεί όλες οι αντιρρήσεις κατά της εκτελεστικής διαδικασίας. Με άλλα λόγια, επιδίωξη του νομοθέτη είναι στον χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, να έχουν κριθεί όλα τα ζητήματα είτε μέσω των ανακοπών του άρθρου 933 ΚΠολΔ είτε μέσω της ανακοπής διορθώσεως της εκθέσεως κατασχέσεως κλπ.

Για την επίτευξη δε του ως άνω αποτελέσματος, προβλέπεται στο άρθρο 933 § 1 α' ΚΠολΔ, ότι οι ανακοπές ασκούνται με αφετηρία την ημέρα της κατασχέσεως εντός σαράντα πέντε (45) ημερών με προσδιορισμό συζητήσεως εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση με κλήτευση του καθ' ου η εκτέλεση είκοσι (20) ημέρες πριν από τη συζήτηση, κατά το νέο άρθρο 933 § 2 ΚΠολΔ. Επιδίωξη λοιπόν του νομοθέτη είναι, στο διάστημα των επτά (7) μηνών να έχει εκδικαστεί η ανακοπή κατά της εκτελέσεως και να έχει εκδοθεί απόφαση, καθώς στο άρθρο 933 § 6 ΚΠολΔ ορίζεται ότι η απόφαση επί της

6. Βλ. ενδεικτικά από την πρόσφατη νομολογία: ΜΠρΑθ 1893/2015 ΤΝΠ-Νόμος, ΕιρΑθ 3808/2015 ΤΝΠ-Νόμος, ΕιρΑλμυρού 3/2015, 4/2015 ΤΝΠ-Νόμος, ΕιρΛαμ 508/2015 ΤΝΠ-Νόμος.

7. Γ. Νικολόπουλος, ό.π., σ. 173.

8. Γ. Νικολόπουλος, ό.π., σ. 174.

9. Μάζης, Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014. 279.

10. Βλ. επ' αυτού, Στ. Πανταζόπουλο, Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής, (2015), σ. 77 επ., ιδίως σ. 84 επ.

11. Άρθρο 954 § 2 ε' ΚΠολΔ.

ανακοπής εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από τη συζήτηση της και να έχουν κριθεί τα όποια ελαττώματα της εκτελεστικής διαδικασίας. Προκειμένου να επιτευχθεί η ως άνω επιδίωξη, ήτοι η συγκέντρωση όλων των ανακοπών και η έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων εντός 7μήνου, τροποποιήθηκαν τα άρθρα 933 και 934 ΚΠολΔ και μεταβλήθηκε το σύστημα των προβλεπόμενων προθεσμιών για την άσκηση ανακοπής κατά της εκτελέσεως. Έτσι ενώ έως την έναρξη ισχύος του ν. 4335/2015 υπήρχε το σύστημα της σταδιακής προσβολής των πράξεων της εκτελέσεως σε 3 στάδια, πλέον τα στάδια αυτά είναι 2.

Ειδικότερα το άρθρο 934 § 1 ΚΠολΔ προβλέπει ότι: «1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή: α) Αν αφορά ελαττώματα από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης¹² κατά τα άρθρα 955 και 995 ή την απαίτηση¹³ ή σε περίπτωση κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μέχρι και την επίδοση του κατασχετήριου εγγράφου στον καθ' ου, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Σε περίπτωση άμεσης εκτέλεσης, η ανακοπή κατά της επιταγής προς εκτέλεση ασκείται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επίδοση της επιταγής».

β) «Αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης της εκτέλεσης¹⁴, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημέρα αυτή ενεργηθεί και αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού αν πρόκειται για κινητά, και εξήντα (60) ημέρες από του μεταγράψει η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα».

Σημειώνεται εν προκειμένω, ότι σύμφωνα το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 955 § 2 ΚΠολΔ, αν δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας του αποσπάσματος της κατασχετήριας εκθέσεως, οι οποίες προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια της ίδιας διατάξεως, ο πλειστηριασμός είναι

άκυρος. Πρόκειται επομένως για ελάττωμα που αφορά στις διατυπώσεις δημοσιότητας του αποσπάσματος της κατασχετήριας εκθέσεως, αλλά πλήττει τον πλειστηριασμό κατά τη ρητή διατύπωση του νόμου, υπάγεται επομένως η σχετική ανακοπή στη νέα προθεσμία της περιπτώσεως β' του άρθρου 934 ΚΠολΔ.

Είναι εμφανές, ότι με τις ανωτέρω νέες προθεσμίες ασκήσεως των ανακοπών κατά της εκτελέσεως σκοπεύεται να εξυπηρετηθεί η οικονομία της δίκης και να επισπευθεί η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως. Η εμπειρία εφαρμογής στην πράξη, πάντως, του νόμου 4055/2012, με τον οποίο εισήχθη στο άρθρο 933 § 1 εδάφιο β' ΚΠολΔ, πρόβλεψη για συζήτηση της ανακοπής υποχρεωτικά εντός 60 ημερών από την κατάθεση της, καταδεικνύει ότι δύσκολα θα εφαρμοστούν στην πράξη οι ανωτέρω νέες ρυθμίσεις και έτσι μάλλον ανεφάρμοστη διαφαίνεται η συζήτηση και έκδοση αποφάσεως επί της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ εντός επτά μηνών από την κατάσχεση. Αμφίβολο, άλλωστε, είναι, αν οι παθολογίες της αναγκαστικής εκτελέσεως οφείλονται στις ρυθμίσεις των άρθρων 933 και 934 ΚΠολΔ για την κατά στάδια προσβολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως αυτές ίσχυαν πριν τον ν. 4335/2015. Με άλλα λόγια, η συρρίκνωση των σταδίων προσβολής των πράξεων της εκτελέσεως από τρία σε δύο, επιφέρει νομοθετική μόνον και όχι ουσιαστική απλούστευση. Η νέα ρύθμιση δίδει, πράγματι, δυνατότητα συγκεντρώσεως περισσότερων λόγων ανακοπής σε ένα δικόγραφο, τούτο όμως δεν εξασφαλίζει και τη μείωση του αριθμού των ανακοπών που θα μπορούν να ασκηθούν από τον στρεψόδικο οφειλέτη, ούτε ταχύτερη ολοκλήρωση της εκτελεστικής διαδικασίας στην τελευταία περίπτωση¹⁵.

Περαιτέρω, η προσεκτική μελέτη των νέων ρυθμίσεων του άρθρου 934 ΚΠολΔ αναδεικνύει νομοθετικό κενό. Επί παραδείγματι, η νέα διάταξη δεν καλύπτει την περίπτωση, κατά την οποία ο οφειλέτης εξοφλήσει τον επισπεύδοντα δανειστή λίγο πριν τον πλειστηριασμό. Σε ποια προθεσμία ασκήσεως ανακοπής κατά της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτελέσεως θα προβληθεί, λοιπόν, ο

12. Π.χ. ελαττώματα του εκτελεστού τίτλου, αποδυνάμωση τίτλου, ζητήματα προδικασίας.

13. Π.χ. εξόφληση της απαίτησεως.

14. Αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, τελευταία πράξη εκτελέσεως είναι η σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως.

15. Κιουπσίδου-Στρατουδάκη, Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του ΣΧΝΚΠολΔ 2014 ως προς το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης, ΕΠολΔ 2014. 266.

εν λόγω ισχυρισμός περί εξοφλήσεως της απαιτήσεως; Όμοιο ζήτημα δημιουργείται και όταν υπάρχει νομοθετική παρέμβαση στην έννομη σχέση σε χρονικό σημείο πριν τον πλειστηριασμό. Η εν λόγω νομοθετική παρέμβαση θα πρέπει να μπορεί να προβληθεί ως λόγος ανακοπής, πλην όμως και τότε δεν υπάρχει «στάδιο ανακοπής», σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νέα διάταξη. Επομένως, οψιγενείς ισχυρισμοί, νομοθετικές παρεμβάσεις και ελαττώματα της διαδικασίας, τα οποία συμβαίνουν πριν τον πλειστηριασμό και μετά τη λήξη της προθεσμίας της νέας περιπτώσεως α) του άρθρου 934 § 1 ΚΠολΔ, δεν μπορούν κατόπιν να προβληθούν παραδεκτά, λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας ανακοπής και των πρόσθετων λόγων της, που, κατά το άρθρο 933 § 1, εδ. γ' ΚΠολΔ, κοινοποιούνται στον αντίδικο οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση της ανακοπής.

Αν ο εκτελεστός τίτλος είναι δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, οι λόγοι ανακοπής είναι απαράδεκτοι στην έκταση που ισχύει το δεδικασμένο, κατά το νέο 933 § 4 ΚΠολΔ. Εν προκειμένω, η αλλαγή αφορά στο ότι προστέθηκε στη διατύπωση της διατάξεως και η διαταγή πληρωμής.

Σε ό,τι αφορά στην αναστολή της εκτελέσεως, το άρθρο 938 ΚΠολΔ, καταργήθηκε ενόψει των ως άνω ρυθμίσεων. Επομένως δυνατότητα αναστολής της εκτελέσεως με σχετική αίτηση δεν ορίζεται και το άρθρο 938 ΚΠολΔ καταργείται γενικώς, ακριβώς διότι ο πλειστηριασμός σκοπεύεται να διενεργείται σε πολύ κοντινό χρονικό σημείο από την χρόνο επιβολής της κατασχέσεως. Η δυνατότητα αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως παραμένει μόνο για τις περιπτώσεις άμεσης εκτελέσεως από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η σχετική ανακοπή, ενώ προβλέπεται επίσης η αίτηση δικαστικής αναστολής από το δικαστήριο του ένδικου μέσου, με τους ίδιους όρους του καταργηθέντος άρθρου 938 ΚΠολΔ. Ειδικά δε, όταν ζητείται αναστολή του πλειστηριασμού, αυτή πρέπει να κατατίθεται πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού, κατά το άρθρο 937 § 1, περίπτωση β', εδάφιο ε' ΚΠολΔ.

Σε κάθε περίπτωση, η άσκηση ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το νέο «καθεστώς» δεν εμποδίζει την άσκηση αιτήσεως αναστολής, κατά το άρθρο 1000 ΚΠολΔ, δηλαδή την αναστολή του πλειστηριασμού με δικαστική απόφαση. Ως

ορθή προκρίνεται, μάλιστα, η άποψη ότι οι ανωτέρω ρυθμίσεις δεν εμποδίζουν και την συμβατική (δια συμφωνίας μεταξύ του επισπεύδοντος δανειστή και του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη) αναστολή του πλειστηριασμού, η οποία είναι σημαντική στην πράξη, ώστε ο πλειστηριασμός να αποτελεί την έσχατη λύση.

Σε κάθε περίπτωση νομοτεχνικά και πρακτικά «καλοδεχόμενη» θα ήταν μια συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση σε σχέση με την «σειρά», κατά την οποία, ασκούνται πλέον τα διάφορα ένδικα βοηθήματα του οφειλέτη στην αναγκαστική εκτέλεση, ορίζοντας λ.χ. ότι πρώτα ασκείται από τον οφειλέτη ανακοπή, κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ, κατόπιν η αίτηση του άρθρου 1000 ΚΠολΔ κ.λπ.

Αναφορικά με τα ένδικα μέσα στις δίκες περί την εκτέλεση, το νέο άρθρο 937 ΚΠολΔ ορίζει: «1. Στις δίκες τις σχετικές με την εκτέλεση: α) έχει δικαίωμα να παρέμβει κάθε δανειστής εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση. β) Σε περίπτωση εκτέλεσης που στηρίζεται σε δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, κατά της απόφασης που εκδίδεται επί της ανακοπής επιτρέπεται η άσκηση μόνο έφεσης. Στις λοιπές περιπτώσεις των εκτελεστών τίτλων του άρθρου 904 παράγραφος 2, κατά της απόφασης που εκδίδεται επί της ανακοπής επιτρέπεται η άσκηση όλων των ένδικων μέσων πλην της ανακοπής ερημοδικίας. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων, η άσκηση ένδικου μέσου δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης, εκτός αν το δικαστήριο του ένδικου μέσου, μετά από αίτηση του ασκούντος αυτό, που υποβάλλεται και αυτοτελώς, δικάζοντας με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., διατάξει την αναστολή, με παροχή ή και χωρίς παροχή εγγύησης, εφόσον κρίνει ότι η ενέργεια της αναγκαστικής εκτέλεσης θα προξενήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα και πιθανολογεί την ευδοκίμηση του ένδικου μέσου. Επίσης μπορεί να διαταχθεί να προχωρήσει η αναγκαστική εκτέλεση αφού δοθεί εγγύηση. Ειδικά, όταν ζητείται η αναστολή πλειστηριασμού, αυτή είναι απαράδεκτη, αν δεν κατατεθεί το αργότερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Η απόφαση πρέπει να δημοσιεύεται έως τις 12:00' το μεσημέρι της Δευτέρας που προηγείται του πλειστηριασμού. γ) Σε περίπτωση άμεσης εκτέλεσης το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί ανακοπή, μπορεί μετά από αίτηση του ανακόπτοντος, που

δικάζει με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης με παροχή ή και χωρίς παροχή εγγύησης.

2. Στις δίκες αυτές η προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 564 είναι εξήντα (60) ημέρες. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αναίρεσης δεν μπορεί να ορισθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 568, σε χρόνο που υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Οι προθεσμίες της παραγράφου 4 του άρθρου 568 είναι τουλάχιστον εξήντα (60) ημέρες σε κάθε περίπτωση. Αναβολή της συζήτησης, σύμφωνα με το άρθρο 575, δεν μπορεί να είναι κάθε φορά μεγαλύτερη από σαράντα πέντε (45) ημέρες.

3. Στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση για την εκδίκαση των ανακοπών εφαρμόζονται οι διατάξεις της διαδικασίας των περιουσιακών διαφορών των άρθρων 614 επ.»

Επιτρέπεται, λοιπόν, πλέον μόνο άσκηση εφέσεως κατά της αποφάσεως που εκδίδεται επί της ανακοπής, αν ο εκτελεστός τίτλος είναι δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, επιτρέπονται όλα τα ένδικα μέσα, πλην της ανακοπής ερημοδικίας και η άσκηση των ενδίκων μέσων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός αν η αναστολή διαταχθεί με απόφαση του δικαστηρίου, το οποίο επιλαμβάνεται του ενδίκου μέσου. Η προκείμενη διάκριση, μεταξύ των εκτελεστών τίτλων, ως προς τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά της αποφάσεως επί της ανακοπής, κατακρίθηκε από τη θεωρία¹⁶, ως ανεπιτυχής, διότι έγινε με εντελώς απροσδιόριστα κριτήρια.

Ως ορθότερη κρίνεται, εν προκειμένω, η άποψη ότι θα έπρεπε να επιτρέπεται και αιτιολογημένη ανακοπή ερημοδικίας κατά των εν λόγω αποφάσεων, ήτοι σε περιπτώσεις μη εμπρόθεσμης ή νομότυπης κλητεύσεως του διαδίκου ή ανωτέρας βίας, καθώς τούτο επιτάσσεται εκ του εκπορευόμενου από το άρθρο 20 του Συντάγματος θεμελιώδους δικαιώματος ακροάσεως.

Επιπρόσθετα, προβληματικός κρίνεται και ο αποκλεισμός της αναίρεσεως στις δίκες περί την εκτέλεση. Και τούτο, λαμβανομένου υπόψη ότι σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Εταιρίας Δικαστικών Μελετών, η οποία παρουσιάστηκε στην Παλαιά

Βουλή, για το δικαστικό έτος 2011-2012, η ευδοκίμηση των εφέσεων παρουσίασε ποσοστό επιτυχίας 58% και των αναίρεσεων ποσοστό επιτυχίας 30%, ήτοι αρκετά υψηλά ποσοστά ευδοκίμησης ενδίκων μέσων.

Πέραν των ανωτέρω, η επιλογή, από τον νομοθέτη του ενδίκου μέσου της εφέσεως μόνον, δεν είναι επιτυχής αφενός, διότι στις δίκες των ανακοπών κατά της εκτελέσεως, όταν αυτή στηρίζεται σε δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, δεν ανακύπτουν συχνά ζητήματα ουσίας και αφετέρου, διότι τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν τότε, είναι δυσχερή και πρέπει να επιλύονται από ανώτατο δικαστήριο. Η θέση αυτή επιβεβαιώνεται, άλλωστε, από απλή επισκόπηση της νομολογίας του Αρείου Πάγου και δη της Ολομέλειας του, επί σημαντικών νομικών ζητημάτων που ανακύπτουν στην αναγκαστική εκτέλεση. Ως εκ τούτου, ο αποκλεισμός του Αρείου Πάγου από τον δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων επί ανακοπών κατά της εκτελέσεως, δεν κρίνεται επιτυχής.

Μεταβολή υπάρχει και στην «ανακοπή» διορθώσεως του άρθρου 954 § 4 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία: «Υστερα από ανακοπή του επισπεύδοντος ή του καθ' ου η εκτέλεση ή οποιοδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον, το αρμόδιο κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., μπορεί να διατάξει τη διόρθωση της έκθεσης, ιδίως ως προς την περιγραφή του κατασχεθέντος, την εκτίμηση και την τιμή πρώτης προσφοράς. Η ανακοπή είναι απαράδεκτη αν δεν κατατεθεί το αργότερο είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες¹⁷ πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Η απόφαση πρέπει να δημοσιεύεται έως τις 12:00 το μεσημέρι της δέκατης πριν από τον πλειστηριασμό ημέρας¹⁸ και αναρτάται την ίδια ημέρα με επιμέλεια της γραμματείας στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων».

Ο τιθέμενος από τη νέα διάταξη χρόνος, κρίνεται επαρκής για τη γνώση της διορθώσεως από τους

16. Βλ. Π. Κολοτούρο, Η υπαγωγή της κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπής στο σύστημα της προσωρινής δικαστικής προστασίας, ΕΠολΔ 2014, 251 επ. (262).

17. Αντί 5 εργάσιμων ημερών, ως ίσχυε, κατά την προηγούμενη διατύπωση της διατάξεως.

18. Σύμφωνα με την προηγούμενη ρύθμιση, η απόφαση έπρεπε να δημοσιεύεται έως τις 12:00 το μεσημέρι της προηγούμενης του πλειστηριασμού ημέρας.

ενδιαφερόμενους υποψήφιους πλειοδότες του πλειστηριασμού.

Αναφορικά με τις αντιρρήσεις κατά του κύρους της δηλώσεως συνεχίσεως πλειστηριασμού, σύμφωνα με το (νέο) άρθρο 973 § 6 ΚΠολΔ, αυτές ασκούνται με ανακοπή μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημέρα της αναρτήσεως της γνωστοποίησης της δηλώσεως στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του ΤΑΝ του ΕΤΑΑ. Επομένως, καθώς πλέον δεν προβλέπεται η επίδοση περιλήψεως, μετά τη δήλωση συνεχίσεως, ο οφειλέτης προκειμένου να λάβει γνώση, θα πρέπει να προβαίνει σε σχετική αναζήτηση στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του ΤΑΝ του ΕΤΑΑ, ώστε να πληροφορηθεί, αν κάποιος δανειστής προέβη σε δήλωση συνεχίσεως του πλειστηριασμού. Με τον τρόπο αυτό, μπορεί να λάβει γνώση για να ασκήσει τις τυχόν αντιρρήσεις του, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, κατά την ανωτέρω ισχύουσα ρύθμιση του ΚΠολΔ.

Η ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως ρυθμίζεται πλέον στο άρθρο 979 § 2 ΚΠολΔ ως εξής: *«Μέσα σε δώδεκα (12) εργάσιμες ημέρες από την επιδοθεί η πρόσκληση της παραγράφου 1⁹ οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ανακόψει τον πίνακα της κατάταξης, οπότε εφαρμόζονται τα άρθρα 933 επ. Αντίγραφο της ανακοπής επιδίδεται, μέσα στην ίδια προθεσμία, και στον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Κατά της απόφασης που εκδίδεται επιτρέπεται η άσκηση όλων των ένδικων μέσων πλην της ανακοπής ερημοδικίας. Η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προβάλλεται η κατάταξη. Η συζήτηση προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της, αν ο δανειστής είναι κάτοικος ημεδαπής ή μέσα σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την κατάθεσή της, αν ο δανειστής είναι κάτοικος αλλοδαπής»*. Διαπιστώνεται ότι και εν προκειμένω αποκλείεται η άσκηση ανακοπής ερημοδικίας κατά της αποφάσεως επί της ανακοπής κατά του πίνακα κατατάξεως, ενώ, όπως σημειώθηκε και ανωτέρω,

19. Πρόκειται για την πρόσκληση από τον συμβολαιογράφο, ως υπάλληλο του πλειστηριασμού προς τον επισπεύδοντα δανειστή, τον καθ' ου η εκτέλεση και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν να λάβουν γνώση του πίνακα κατατάξεως.

ως ορθότερη κρίνεται η άποψη ότι θα έπρεπε να επιτρέπεται και αιτιολογημένη ανακοπή ερημοδικίας κατά των εν λόγω αποφάσεων, προκειμένου να προστατευθεί επαρκώς, το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως του ερημοδικασθέντος από λόγους μη εμπρόθεσμης ή νομότυπης κλητεύσεως ή λόγω ανωτέρας βίας διαδίκου.

Σε ό, τι αφορά στην αίτηση του άρθρου 1000 ΚΠολΔ, τροποποιήθηκε και επεκτάθηκε η προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ζητηθεί η αναστολή του πλειστηριασμού. Κατά την ισχύουσα πλέον ρύθμιση, η αίτηση του οφειλέτη κατατίθεται, με ποιινή απαράδεκτου, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού, αντί των 5 εργάσιμων ημερών που ίσχυε προηγουμένως.

Στα άρθρα 1047 και 1049 ΚΠολΔ, περί προσωπικής κρατήσεως, ορίζεται πλέον ότι εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος, η προσωπική κράτηση είναι ρητά δυνατική και όχι υποχρεωτική για το δικαστήριο για απαιτήσεις από αδικοπραξία. Η απόφαση, όμως, η οποία διατάζει την προσωπική κράτηση, σύμφωνα με τα άρθρα 1047 και 1049 § 1 ΚΠολΔ, δεν εκτελείται αν εκείνος που καταδικάστηκε βρίσκεται κατά τον χρόνο της εκτελέσεως σε αδυναμία να εκπληρώσει τη χρηματική οφειλή του. Αυτό σημαίνει ουσιαστικά, ότι τα πρόσωπα, τα οποία βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία να εκπληρώσουν τις πιο πάνω υποχρεώσεις τους, είναι «ανεπίδεκτα» προσωπικής κρατήσεως. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο για τα πρόσωπα που είναι οικονομικώς εύρωστα, αλλά αποκρύπτουν τα περιουσιακά τους στοιχεία προκειμένου να αποφύγουν την πληρωμή των βεβαιωμένων με δικαστική απόφαση υποχρεώσεων τους, απέναντι σε ενδεχομένως οικονομικώς ασθενέστερους δανειστές. Τούτο, βεβαίως χρήζει αποδείξεως. Κρίσιμος χρόνος για την εξακρίβωση της αδυναμίας του οφειλέτη προς εξόφληση του χρέους του, καθορίζεται, σύμφωνα με το νέο άρθρο 1049 ΚΠολΔ, αυτός της εκτελέσεως της αποφάσεως. Επομένως, ο εν λόγω ισχυρισμός θα κριθεί, ως προς τη βασιμότητά του, στη δίκη αντιρρήσεων του καθ' ου η προσωπική κράτηση, κατά το άρθρο 1050 ΚΠολΔ.

VI. Επιβολή περισσότερων κατασχέσεων

Έως σήμερα υπήρχε η θεώρηση ότι ο επισπεύδων έχει «τα ηνία της εκτελέσεως»²⁰. Περαιτέρω,

20. Χ. Φραγκίστας, Δίκαιον Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι, (1978/1986), σ. 24.

συνέπεια της αναγκαστικής κατασχέσεως, η οποία εκδηλωνόταν στο δικονομικό πεδίο, ήταν η απαγόρευση επιβολής κατά του ίδιου καθ' ου νέας, ήτοι δεύτερης κ.λπ., αναγκαστικής κατασχέσεως στο ίδιο κατασχεθέν, από άλλο δανειστή ή από τον ίδιο τον επισπεύδοντα, για άλλη όμως απαίτηση του²¹. Η απαγόρευση επιβολής δεύτερης κ.λπ. αναγκαστικής κατασχέσεως στο ίδιο κατασχεθέν έχει θεσπιστεί από τον νομοθέτη για λόγους αφενός περιστολής των εξόδων των περισσότερων, συγχρόνως επισπευδόμενων, εκτελέσεων, αφετέρου για λόγους περιορισμού των ακυροτήτων²².

Υπό τις νέες ρυθμίσεις του άρθρου 958 § 2 ΚΠολΔ για την κατάσχεση κινητών πραγμάτων και του άρθρου 997 § 5 ΚΠολΔ για την κατάσχεση ακινήτων, η θέση και η «παντοκρατορία» του επισπεύδοντος δανειστή έχουν αποδυναμωθεί καθώς προβλέπεται ρητά η επιβολή «και άλλης αναγκαστικής κατάσχεσης». Οι προκείμενες διατάξεις σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν την ενδεχόμενη συμπαιγνία μεταξύ οφειλέτη και δανειστή που οδηγεί στην καθυστέρηση διενέργειας του πλειστηριασμού και σε πολλές σχετικές δίκες. Σημειώνεται ότι η δυνατότητα, πλέον, επιβολής και έτερης κατασχέσεως επί του αυτού κινητού ή ακινήτου, δεν καταργεί την υποκατάσταση δανειστή σε θέση επισπεύδοντος, κατά το άρθρο 973 § 4 ΚΠολΔ.

Στην ελληνική νομοθεσία δε, η δυνατότητα «πολλαπλής» κατασχέσεως δεν είναι άγνωστη. Προβλέπεται στο άρθρο 12 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ)²³, στα άρθρα 211 και 214 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (ΚΙΝΔ), καθώς και στο νομοθετικό διάταγμα του 1923 σε σχέση με τις ανώνυμες εταιρείες, που εφαρμόζεται στην πράξη

21. Γ. Νικολόπουλος, ό.π., σ. 312-313.

22. Βλ. αντί άλλων, Γ. Νικολόπουλο, ό.π., σ. 313.

23. Ν.Δ. 356/1974, άρθρο 12: «Πλείονες κατασχέσεις. Οιαδήποτε προγενεστέρα κατάσχεσις του Δημοσίου ή τρίτων δεν εμποδίζει την κατά το άρθρον 10 του παρόντος κατάσχεσιν, ουδέ η παρά του Δημοσίου επιβληθείσα κατάσχεσις εμποδίζει την παρά άλλων τοιαύτην. Η αναγγελία οιοδήποτε δεν τεκμηριοί παραίτησιν εκ της κατασχέσεως. Κατά τας περιπτώσεις ταύτας εις απόληψιν δικαιωμάτων και εξόδων εκτελέσεως δικαιούται, φυλαττομένων των περιπτώσεων του άρθρου 22 του παρόντος Ν.Δ., μόνον εκείνος επισπεύσει του οποίου επερατώθη η κατακύρωσις και το Δημόσιον Επισπεύδοντος του Δημοσίου τρίτος αναγγελλείς δανειστής δεν δύναται να συνεχίση τον πλειστηριασμόν».

στις τράπεζες. Επιπλέον και στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου κατά τα άρθρα 982 επ. ΚΠολΔ, είναι δυνατή η επιβολή περισσότερων κατασχέσεων.

Είναι πάντως, βέβαιο, ότι η επιβολή στην πράξη περισσότερων κατασχέσεων επί του αυτού πράγματος θα δημιουργήσει πολλά ερμηνευτικά προβλήματα, στα οποία βεβαίως απαντήσεις θα κληθεί να δώσει πρωτίστως η νομολογία.

Επιβοηθητική της ερμηνείας των νομικών ζητημάτων που θα προκύψουν εκ της δυνατότητας επιβολής και δεύτερης κ.λπ. κατασχέσεως επί του ίδιου πράγματος θα ήταν μια νομοθετική ρύθμιση, εντός του ΚΠολΔ, ανάλογη με αυτή του άρθρου 214 του ΚΙΝΔ, το οποίο ορίζει: «Υφισταμένη κατάσχεσις επί πλοίου δεν εμποδίζει την επιβολήν άλλης κατασχέσεως. Επί πλείονων αναγκαστικών κατασχέσεων έκαστος των κατασχόντων εξακολουθεί τας πράξεις της εκτελέσεως μέχρι πέρατος του πλειστηριασμού. Δια της κατακυρώσεως ακυρούνται αυτοδικαίως πάσαι αι λοιπαί κατασχέσεις, τα δε έξοδα αυτών βαρύνουν τους κατασχόντας. Εάν συμπέσουν πλείονες πλειστηριασμοί την αυτήν ημέραν, ενεργήται ο δυνάμει της παλαιότερας κατασχέσεως επισπευδόμενος. Εάν κατά την αυτήν ημέραν ενεγένοτο εγγραφή κατασχέσεως και μεταβολής κυριότητος προτιμάται η κατάσχεσις». Μια τέτοια διάταξη θα προσέφερε τα μέγιστα στην πράξη και στην ερμηνευτική αποσαφήνιση των ζητημάτων που με βεβαιότητα θα προκύψουν επί επισπεύσεως περισσότερων κατασχέσεων και έτσι πλειστηριασμών του ίδιου πράγματος.

VII. Συμπεράσματα

Μετά τη ρηξικέλευθη νομοθετική επέμβαση του ν. 2915/2001 με την κατάργηση της προδικαστικής αποφάσεως στη διαγνωστική δίκη και της κατά συνέπεια «ελαφρύνσεως» των δικών της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, μεσολάβησαν πραγματικά πολλές νομοθετικές πρωτοβουλίες στον ΚΠολΔ, όλες με επιγραφόμενο, τούλαχιστον, στόχο την επιτάχυνση της δίκης, την ταχεία απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης και τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής δίκης. Εν τούτοις, το αποτέλεσμα είναι η ισχύουσα, σήμερα, κατάσταση της πολιτικής δικαιοσύνης.

Τούτο καταδεικνύει, ότι οι τροποποιητικοί του ΚΠολΔ νόμοι από μόνοι τους και ιδίως με ρυθμίσεις

που παλινδρομούν, δεν μπορούν να οδηγήσουν στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Οι ουσιαστικές αλλαγές δεν θα επιτευχθούν, αν δεν συνδυαστούν με επιχειρησιακή διαχείριση της δικαιοσύνης και αξιολόγησή της. Συνδυαστικά δε με τις νομοθετικές τροποποιήσεις, απαιτείται και αναμόρφωση των ισχυόντων καταστατικών και οργανισμών των

δικαστηρίων, καλύτερη κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού, αλλαγή νοοτροπίας και συνεργασία των εμπλεκομένων στην απονομή της δικαιοσύνης παραγόντων, κατάργηση της πολυνομίας, υπηρεσιακή ευελιξία, και επιτέλους πραγμάτωση της πληροφορικής και μηχανοργάνωση σε κάθε στάδιο της πολιτικής δίκης και της αναγκαστικής εκτελέσεως.